

BAGILLA
20
Eguena

Bilbao, 1935

XIII urtia

Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17.1.

Egunekua

Gorpusti-Eguna

Josu'ren Gorpuzta deritxon gaufko egun donari, gure basefjetan, "Gorpusti-Eguna" esaten dautse.

Eta Gorpusti-Eguna egun aundiya ixaten da, ospa ta itzal aundiñaz guruteten dan Egun Donia.

Ziniste bako agindarijak Eíkala'ratu ziranezkerro, bába, ordurafte ospe aundiz aintzaduren zan Egun Aundi zu, batzefutu lez euki ihan da. Orain, bána, Eíkala'ginpideko gixonak obeto oldoztu dabe-lako-edo, lenago ixaten eban ospia bafiro aitzten asi da.

Eta, gauf, Goikua lagun, Kisto'ren Gorpuzta, txaidian ikusiko dogu. Gu, báiz Bere jarraitzaile aldagiñ antzian, lagun ixango gayako. Bére-jafai ibilikó gara, Bera aintzaldu ta gurtutene.

Gorpusti-Eguna, guri, ume-kondotxubak gintzazan aldiyan, begiko ixaten yakun.

Gure ama zana (G. B.), ondino garaiko emakumia ixan be-ta, egun-ufatziaz batera jagitzen zan, eta solo-barenak-ziaferako motetako garo-afietan batzen ebazan mafigo-mueta askudon lorakaz txorta apain egiten jardun.

Lora-txorta txikitzen areik, berak esan oi-euskun lez, "beluko-meñara" eratuoko ixaten ziran. Edo argiagor esanda, Kisto'ren Gorpuzta Deunaz "bedeinkatuteko".

Basefrik txikijetenetan be, orduban, Kisto'ren Gorpuzta Oteunduba, txacionatik kanpora ataraten eben, eta erirk geyen ja-raile ebala, elez-inguru-biran ibili.

Biderdi-ingurutako atzedenaldia egiteko-ta, Miren-alabak geiteuriko ondi apañian imindun zan, eta efi osua Bere ofentan apezutzebaz, matasunez gurutu.

Gufaldi eretako ixilunian ondiko illi-artetik ego-osa urtetan ziran uso zuritza, donokiko egodun gotzonak ziralra begitanduten yakun, eta ibildeun aretakoz izyapa donokira eruan ego-osa juaten zirala.

Gorpuzt-Deuna's igaro biaf za bidia, loraz eta ustai-beda luze oflegiz beteta egoten zan, eta Oteuna igaro za lekuban aukitzeten ziran gustiak, onetsita egozala esaten euskuben. Gure poza! Bide aretan idororen genduzai loia ta bedaf-mueta gustiak, txortaxubak egiten genduzan, eta bakotxak bere etxera eruan.

Gero, báiz, ustai-beda luziakaz, lo-kirikaz egiten genduzan, eta gañ-ziñ lo-tuta imini.

Lokafik gafijen iminiñezko, gafiko-miniki etzala ixaten esaten euskuben.

Eta egun aretan, ume, eta emparauko,

ustai-bedañ luziakaz gafijak lotuta gen-duzala ibilen gintzazan, eta pozik ibili be. Nok, lenkezan, gauf, amaf urte, ta ama gaste bat goxeo egun-ufatziaz bate-rako garotza lora-txortia egiteko...!

Gorpusti-Eguna da gauf. Aintzaldu daigun, ba, Josu, iGuftu daigun Kisto'ren Gorpuzta!

Ezin ulertu gara

Egi-egija da: ezin ulertu gara. Gauzak zuzentza-bidez atonduta egija bere leku-ban iminden ikasten eztogun aftian, uler-tu be ezkara egingo.

Aide batera begiratutene ba-dogu, al-kañaz ulertu ezinda dabiltzala ikusten dozuz.

Aspaldion gixaftian softu dan naste au, bafiz, geuk be ezin ulertu dogu.

Bilbao'ko endore ta zindegotzi ixunok eta, be, alkañaz ondo baho obeto uler-tu ten ziralaun gengozanaren, azkenengo sortu diran nastiak bide, ulertu ezinik da-biltzala ikusten dogu.

Madrid'era begiratutene ba-dogu be, an-gotafak alkañaz ulertu ezina báño besterik eztogu ikusten.

Eta ori, alkañaz ulertuteko izkunza baka, Izkuntzeaz bafak, bána, eztu ulertzen.

Gixonak gixaftian ondo uler-tuteko, izkunza baka, jafitza báño geago jakin biaf da; bata-bestiar eskubidiak ezagu-tu, ta bata-bestiar iaukan lotzen ixaten.

Neu nauzi, ta nire eretxua extanari, mustuñak ausi" esan eta makiloska da-bilan agindaria, iñoritzugaz be eztu uler-tu.

Orlango agindarijak daukazan aberria, seintzeroruntzua ixango litzakela uste dogu.

Leterriak, aberriak eta erija, eriketa-bidez jaufitza gaitzotu egiten dirala, noiz uler-tutu eze dauskube, gu jauñeko agin-paderaren oiran agindarijok?

Azaña ta lagunak, eriketa - bidezko agintzeak galdu ebazan.

Arein ondorenguak be, ofixek galdu ebazan.

Euzko-abertzalen Abefi-Eguna efiketa-bidez gebendutak, Jaufitza-aginpiiderik eztu sendotuko.

Efiketek burubak nastu dauskuzanez-kerro, ezin ulertu gara.

URIBITARTE-TAR IBON.

Errijetatik

DONOSTIA

ETSAYAK POZIK.—Asto lokatetan bezela Abefi-Eguna galeraketa ekinale-tan ibili diran oso pozik ikusi ditugu. Betti berdinak!

"POXPOLIN"—Gure lagun eta aber-tzale zintza dan Lopez-Mendizabal'daf Ixaka jaunaren etxe opsesuari argitadu-ute umetxoentzako aldziking txukuna. Euskeria garbi ta erexa. Amaika pafe egingo dituze unetxoak. Zorionak Ixa-ka'ri.

EUZKEL BAT EMAKUMEAI.—Bilbao'ko emakume zintzoak aurtxo ereduldu-nak euzkeria ikastera gure baserietara bialtzen dituzten bezela ezin bialdu al di-tuzte Donostia'ko gure emakume pizkof-ak ere!

JOSKIÑA.

SORALUZE

ABERI-EGUNA.—Iragaitako egunian ospatu ezak Iruñako Abefi-Eguna aundi-a-beitzalek tafitzen berotu beste ez dan lortu. Izañako jakitean tamal aundiña egin bafiz eza, bána berrialia itxaropena uengoa egin batzen aundiño egifa izango dala-ta... Len juateko asmorik etzuten beste ogei bat or nurbait eguztuen ditugu efi baru-an eta ia ezer galdu degun.

UDAL-GAUZAK.—Gure kestora onek ogegunean batzartu ziran Udala gobernatuko. Lenengo batxitx azaldu zitzai-guzen azken batzak agiria euren iritzetan etzala jaso ta. Oso belafoz ager-tzen dira gatzu ofelsin.

—Irakuri zan Kafioi lantegiko zuzen-dari dan Hernandez jaunaren idazki bat, esanen len ginen dan kontratura Udalak lantegira emoten daben ura dala-ta bafiz-ku egin bafiz litzatzeko (euriei ala komen-ti) bida orain ur gutxi alpeñik galtzen dala kontratura egin zaneko egunei begi-ratuta. Orain alpeñik galtzen dana gañera osasun bide dala, diño idazkiak. Eta idaz-ki ori igaro za bere Batzordera. Eta ha-tzorde oretan bai al dakinute noritzuk di-ruan bafuko? A zer buruzagia duten bal!

Ur kontu onekin ikusten dana ez da besterik oraintxe dágola. Udalak, kafioi lantegiari dagokion bezelketa eta ofegat-zen denpora er dala alpeñik galtzeakoa. Ura merke naida, kontadore barik, beraz esku daigun eta geurea dogu. Bán-gau-

den ixilik egingo dabena egin arte, eto-fiko aldia gero ere itz egingo. Bán-a auñez galduet daigun zergatik ez astirik artu kontratura amaituak? Guje kestorak ja-kingo dute bai efi egoasunari begira-tzen, bai bein!

■ ■ ■

Kestore batek Andra Mari jayetako egitaratu edo programa ahi litedela gerta-tzen eta Batzordak lanari ekin diajola ots egin eban. Zezonako eresbataz edo Bandia ekarreko asmorik dabentik ez gen-dun entzu. Bergara ere utian degu ta nor daki zer intengo dabent. Ez gaitiala benipein galdu "alabarderoekin" bafak.

Beste kestor batek ostera ara zelako irtera: Udalak zor dituan agiri edo fac-tura guiziak ufengo batzaferrako doi do ipinita azaldu daitala.

Guk uste onzkin jakin naiko bala ia zintagenean agertzen diran "musikeruei" zor yakozen agiria. Zenbait bezin bafiz-ku baginakoz onezkeri zenbat aldiñ esango eze gendun karka jente onek zer egiten dabent oñdinañ kobraitzeko jo izan debent musikaren ordeña!

Andoni deunak, begi efukutakaz be-geratutene dautsoe gustiak, ta alatzak ure-ri eginak kistak goguak zeru bidian ipini.

Andoni deunak, euzkotakaz mendi cituz, ta Jaungoikua eta Lagi-Zafa elburutzat ezaugutzen dabezan euzkotakaz mafe-mafe au da abertzale Jeltzaliak gogo-gogoko... Jeltzaliak gogoko... Itzaremak! Itsamui onek, abeñtzaileak bakotxaren belar-jeitzen durduz gozu, dagiñaz, eta zetan esan. Jakinguarek jota, azalpenari deika jafiko dauen itz bakan onuratsubak...

Ora Urkiola-menoja geure begien auf-ian. Lagunetx beterik dago, jaya da-ta. Bagila'ko egun eder-ai jaitzubaz, gua-zen geu bafizko bera...

Mendi ortara, Mañaria'tik aldatsu andi-ja ta neketxubak, geuk ezin geinku-ku. Añbeste ta aibeste bidaf aldatzun-ka-ku ihan dogu ta. Nekienari sarria atse-den-za dala ta bána, aldatz-gofu ai, gauf lez beti pozer ihan dogu. Guauen gauf lez be ba... Begiratu dayogun of bide-eretzko pagopiarren izalzun atsendetzen aurkitzen dan nekia kendu gurari, ementxe nago ba-koren ezaugapi haitzitan, zurbil eta argala; ta bere begiak atsekabezko itxaso-sakon itunetik igaroriko afi-bitxi urdiñak (oztiak) dirudie. Bétagipak ilun eta begiak argi... arpegia argala ta eze-pañak bafez... Ora be nekia atsendenaren beso gozoztan... Berba egin dagiñoz...

—Pagopeko kerizpiaren edefal Aro atse-gingafaja emen jecta?

—Bai, edera dago. Bidez-bide jaso do-dan nekia kendu gurari, ementxe nago ba-kerizpet...

—Nekatuko zifan bai... oñutsik zagoz ta. Uriñidek tsortz?

—Bai, naiko uñindik. (Emen itxasdeko efikatu batxiketan dauten).

—Olan etoiteko, benetan uñindik za-tortz. Lenago bie etorriko zinan iñoz...

—Bai, iñoz bafio geyagotan be etofi ihan naz bai... Gaurkoaz saspis bafiz igori-naz San Antonio'ko oñatzera. Ogi ta Ardaun deunet nea alikatua, bafioz egin neizu oparitzat uka...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik da. (Emen itxasdeko efikatu batxiketan dauten).

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja... Jaungoikua bere ondora detu eutzoniar, ni semetxu bategaz bafakil ludijan gerena mintzian; eta ez dirarik ez ezer ene...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...

—Bai, posik be. Ona ba, Nire sena-ja...

—Geuretzat be pozegi edo atsegina-gi iñoz...